

Erdal Doğan: Dink cinayetini Teşkilat-ı Mahsusa işledi

Posted on 19/01/2015

Yaşamında Hrant Dink'in avukatlığını yapan, cinayetten sonra da uzun süre davayla ilgilenen avukat Erdal Doğan'la, cinayetin öncesi, sırası ve sonrasını konuştuk. Dink cinayetiyle ilgili devlet içindeki güçlerin mutabakatının söz konusu olduğunu, sorumluluğu homojen bir yapıya yüklemenin asıl resmi kaçıracağını belirten Av. Doğan, "Cinayeti organize eden, Türkiye'nin 1915'ten beri, Teşkilat-ı Mahsusa'dan beri bildiğimiz ırkçı derin devlet yapılanmasıdır" dedi.

OSMAN OĞUZ: Öncelikle, cinayetten sonraki hukuk sürecini biraz özetler misiniz?



Erdal Doğan

Erdal Doğan: Dava, bildiğiniz gibi cinayetin işlendiği 19 Ocak 2007 tarihinden itibaren önce tetikçilerin yakalanmasıyla ilgili bir süreçle başladı. Tetikçi ve dar çevresinde bulunan, onu hazırlayan grup yakalanmış oldu ve davaya dahil edildi. Fakat davanın o dönemdeki talepleri, özellikle bu grubu yönlendiren, bunlara Hrant Dink'i hedef gösteren, ortamı hazırlayan ve çeşitli güvenceler veren şahısların yakalanmasıyla ilgili talepler, hem Emniyet hem de Savcılık tarafından cevaplandırılmadı. Bilindiği gibi cinayet öncesinde, Jandarma sorumluluğunda ve polis sorumluluğunda olan bölgelerde gerekli önlemler alınmıyor. Cinayette söz konusu olan, cinayetin hazırlandığı bölgeden mütevellit olmayan bir sorumluluk zinciri. Cinayetten önce Hrant Dink, yaklaşık üç yıl öncesinden itibaren, kamuoyuna sürekli hedef gösterilen Ermeni bir yazar, Agos

Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni. Bu kadar açık tehditler, hedef göstermeler, linç politikaları bile tek başına bir kişinin korunması için yeterliyken İstanbul Emniyeti, hiçbir önlem almıyor. Dink'in linç edilmesiyle sonuçlanan 301 davalarında da gerekli korumayı yapmadığını söylemek gerekiyor. Bu, Dink cinayetinin önemli bir tarafı. Cinayetin siyasi boyutunu da anlamak gerekiyor. Dönemin Adalet Bakanı, bugünün Meclis Başkanı Cemil Çiçek, görevini yapmayan, gerekli önlemleri almayan dönemin İçişleri Bakanı Abdulkadir Aksu, İstanbul Valisi Muammer Güler ve dönemin başbakanı Tayyip Erdoğan. Cinayetin siyasi sorumluluğu bu silsilenindir. Biliyorsunuz Adalet Bakanı Cemil Çiçek, Hrant Dink'in de katıldığı Bilgi Üniversitesi'nde düzenlenen Ermeni Konferansı'na ilişkin, "Ermeniler bizi arkadan vurdu" gibi sözler etmişti. Yine, cinayetin işlenmesi ardından da karartabilecek söylemlerde bulundu. Özellikle 301 uygulaması konusunda... Yargının linç politikasına siyasal destek, siyasetin linç politikasına yargısal destek verildi.

Son dönemlerde cinayet, AKP ile Gülen Cemaati arasındaki kavga üzerinden yorumlanmaya/yorumlatılmaya çalışılıyor. Cinayeti bu kavga üzerinden okumak doğru mu sizce?

Şunu söylemek mümkün: Hrant Dink'in katledilmesinden sonra devlet içindeki bazı birimler, kendi iktidar savaşlarından dolayı birbirlerine ilişkin bilgiler verdiler; ama kendi sorumluluklarını hep hasıraltı etmeye çalıştılar. Devlet içindeki çeşitli siyasi grupların, hem askeri vesayeti sürdürmek isteyen Kemalistlerin hem Ak Parti Milli Görüşçüler grubunun ve hem de onlarla o dönemde iktidarda olan Gülen Cemaati grubunun birbirleriyle iktidar kavgası içinde oldukları ve sorumlulukları diğer tarafa aktaran bir istihbarat savaşı

sürdürdükleri şüphesiz. Burada, cinayetin sorumluluğuyla ilgili düşünürken birkaç soru sormak gerekiyor. Birinci soru şu: Cinayeti kim organize etti? İkincisi: Bu cinayete kimler yol verdi, kimler işlenmesini engellemedi? Üçüncüsü: Cinayetten kimlerin çıkarı var? Bu sorular cevaplandırıldığında, cinayetle ilgili sorumluluk hiyerarşisi de bir şekilde ortaya çıkacak. Sorumluluk hiyerarşisinde, benim özellikle önlemleri olduğunu düşündüğüm, Türkiye'nin onlarca yıldır derin devlet yapılanmasını elinde tutan kontrgerilla yapılanmasıdır. Bu yapılanma, bugün adına bazen Ergenekon dediğimiz, 90'lı yıllardan itibaren Kürt katliamlarında JİTEM adıyla yer alan bir yapılanma ve Dink cinayetindeki sorumluluğundan benim şüphem yok. Ama bu yapılanmanın sorumluluğu cinayetle ilgili bugüne kadar konulmadı. Burada, bu yapılanmaya yardım eden, cinayetin işlenmesi sırasında görmezden gelen bazı güçlerin, devlette güç sahibi olmak isteyen yapıların da sorumluluklarının olduğunu söylemek lazım. Şimdi, bazı Emniyet yetkililerinin ve İstihbarat Dairesi sorumlularının Gülen Cemaati'yle ilişkili olduğu söyleniyor. İlişkili olup olmadıklarını tam olarak bilmek mümkün değil. Ama cinayetle ilgili sorumlulukları çok açık olan kişiler var. İlk elden bunlarla ilgili ne yapıldığı sorgulanabilir. Örneğin Ramazan Akyürek. Trabzon Emniyet Müdürü'yken, İstihbarat Daire Başkanı'yken cinayeti önlememe konusundaki sorumluluğu tartışmasıdır. Nedeni karanlıkta; ama görevini yapmayarak cinayetin işlenmesine yol açmıştır. Örneğin Celalettin Cerrah. Ne kadar hükümete yakındır, ne kadar kontrgerilla yapılanmasıyla ilişkilidir veya ne kadar Cemaat'le ilişkilidir, bilemeyiz. Ama Cerrah da aynı şekildeki tavrıyla cinayeti önlemeyerek sorumluluk sahibi. Hükümette, Gülen Cemaati'yle kavgalı olmasından dolayı, cinayeti tamamen Cemaat'le ilişkilendirilen Emniyet mensuplarına yıkma çabası var. Bu, cinayeti açıklamak açısından değil siyasi malzeme olarak kullanmak açısından yapılıyor.

Söylediklerinizden hareketle cinayetin salt bir odakla veya istihbarat zaafıyla ilişkilendirilemeyeceği, bir konsensüs sonucu gerçekleştirildiği sonucuna varabilir miyiz?

Bir konsensüs var. Bu konsensüste farklı güçlere bağlı birimler hangi çıkarlarla hareket etti, bilemiyoruz; ama Dink cinayetini önlememek konusunda bir mutabakat olduğu şüphesiz.

Ama cinayeti organize eden, Türkiye'nin 1915'ten beri, Teşkilat-ı Mahsusa'dan beri bildiğimiz ırkçı derin devlet yapılanmasıdır. Halen de yaşıyor bu yapılanma. Şimdilerde Özel Harp Dairesi, bir dönemler Seferberlik Tetkik Kurulu olarak bildiğimiz, bugünlerde Özel Kuvvetler Komutanlığı altında yapılanan, geniş bir alana da yayılmış olan, sivil alanda da örgütlenmesini yapan, özel kontrgerilla unsurlarının olduğu bir yapılanmanın sorumluluğunu net olarak belirtmek lazım. Bu konuyla ilgili mesela 2009 yılında Seferberlik Tetkik Kurulu, bir kozmik oda soruşturması geçirdi. Altıncı yıldaki bu soruşturmada elde edilen bilgi nerede? Bir başka husus: Rahip Santoro cinayeti 2006'da işlendi. Sonra Hrant Dink cinayeti geldi. Üç ay sonrasında Malatya'da üç Hristiyan, Zirve Yayınevi'nde katledildi. Cinayetler silsilesinde yapılanma, atmosfer hep benzer. Bununla ilgili MİT'in verdiği bir bilgi de var. Meclis'teki tüm partilerden oluşan "Muhtıra ve Darbelerle İlgili Araştırma Komisyonu"na bu bilgi verilmişti. Komisyon, iki ciltlik bir rapor hazırladı. MİT kısa süre sonra 277 sayfalık bir ek rapor sundu. Bu ek raporun içinde andığım üç cinayetin birbiriyle bağlantılı olduğu, Özel Harp Dairesi tarafından işlendiği ile ilgili bir bilgi notu vardı. Bu konuyla ilgili biz kozmik oda soruşturmasını yürüten Savcılık'tan bilgi istedik. En azından Zirve Yayınevi cinayetleriyle ilgili bilgi varsa gönderilmesini istedik. Üç kere cevap verdi Savcılık, aynı: Soruşturmanın selameti ve gizliliği açısından şu aşamada gönderemiyoruz. Sonra iki kere daha sorduk. Dördüncü cevapta, "Soruşturma henüz tamamlanmamıştır" dediler. Beşinci cevapta ise, "Devletin gizli bilgileri olması nedeniyle cevap veremiyoruz" dediler.

Bakın bu, devletin Adalet Bakanlığı'na, Hakimler Savcılar Yüksek Kurulu'na bağlı Savcılık makamı. Derin devlet yapılanmasına, cinayetlere dair çok bilgi olduğunu biliyoruz o Savcılık'ta. Fakat Hükümet, bu dosyayı da kapatmaya yönelik bir çaba içinde.

Neden?

Mevcut hükümet, eski yapıyla, kontrgerilla yapılanmasıyla, Ergenekon'la şu anda uzlaşma içinde. Özellikle 17 Aralık yolsuzluk soruşturması ardından Ergenekon'la ciddi bir uzlaşma içine girdi ve davaların altı şu anda boşaltılıyor.

Üç cinayetin benzerliklerinden bahsettiniz. Geçtiğimiz günlerde 9 Ocak 2013'te Sakine Cansız, Fidan Doğan ve Leyla Şaylemez'in katledilmesiyle ilgili davaya bakan Fransız avukat Virginie Düsen de gazetemize konuşmuş; Dink cinayeti ile Paris cinayetlerinin MİT'in çalışma sistematığı açısından benzerliklerine dikkat çekmişti. MİT'in cinayetler işleyen böyle bir sistematığı olduğuna ve anılan cinayetlerin bu sistematik ile ilişkili olarak birlikte düşünülebileceğine inanıyor musunuz siz de?

Türkiye'de derin yapılanma olgusu, Teşkilat-ı Mahsusa'ya kadar dayandırılabilir. 1908'lerden, 10'lardan itibaren bu yapılanma, Türkiye'deki birkaç halkı ortadan kaldıracak bir yapılanma içerisine girdi. Daha sonra Teşkilat-ı Mahsusa yapılanması, cumhuriyetle birlikte MİT'e devredildi. Fakat başka bir şekilde de Genelkurmay İstihbarat Dairesi de kendi yapılanmasını sürdürdü. MİT'te bu eski yapılanma hali hep sürdü. Bunun yanında şunu da söylemek mümkün: MİT de homojen bir yapı değil. Aslında o kadar iç içe geçen bir yapılanma var ki... Emniyet Teşkilatı içinde de bütün yapıların aslında kendi güçleri var. MİT'te de, Özel Harp Dairesi'nin kendi görevlileri var. Hele sonra MİT yasasından sonra bu operasyonel istihbarat faaliyetleri, fiili bir durumdan yasal bir duruma geçti. Eskiden kontrgerilla yapılanması, gücünü Milli Güvenlik Siyaset Belgesi'nden alırdı. -Ki bu belge, aslında Türkiye'nin en geçerli anayasası.- Bu belgede kontrgerilla eylemleri zaten sıralanıyor. Şimdiyse MİT'in infazlar, operasyonlar yapma konusunda da yetkileri var. Bütçesi ve ekipmanı da artırıldı. Böyle cinayetleri sadece MİT'e bağlamak da doğru bir sonuca ulaştırmıyor. MİT'ten önceden beri böyle bir şey var. Özel savaş mekanizması denilen yapı, Türkiye'de büyük bir yapılanmaya sahiptir ve çok daha gizlidir. Sakine Cansızlar cinayetinden, Rahip Santoro cinayetinden tutun da bütün cinayetler silsilesinin bir tarafında bu yapılanma var. MİT buna destek vermiştir, yol vermiştir, eleman vermiştir; ama MİT ile sınırlı değildir. Emniyet'in içinde ve başka kurumlardaki istihbarat birimleri ile siyasetçiler, milletvekilleri ve başka güçler buna destek vermiştir. Fakat bu konuyla ilgili tek bir kurumu homojen olarak koymak, yine resmi kaçırmaz bizden. Bu yapının kurumsal merkezini iyi tarif etmek lazım. Bu merkez, 1915'ten beri yapılanmasını sağlamlaştıran Teşkilat-ı Mahsusa'ya benzemiş durumdadır.

Yargıdan umudum yok

Peki bu ahval içinde, Türkiye'deki yargı süreciyle cinayetin aydınlatılabileceğini, sorumlulardan hesap sorulabileceğini düşünüyor musunuz?

Türkiye'deki yargı sistemi hallaç pamuğu gibi. Çok politize edilmiş ve tarafsızlığını ve bağımsızlığını tümünden yitirmiş bir yargıdan bahsediyoruz. Kuvvetler ayrılığı hususunda bile çok tartışmalı olan yargı, DGM anlayışıyla malul yargı, şimdi daha da politize olmuş, hükümete bağlanmış bir yargı haline geldi. Bir taraftan bakıyorsunuz, Yargı içinde ulusalcı/Ergenekoncu kanatla Hükümet işbirliğine gidiyor. Cemaat ayrı bir şekilde Yargı'yı kendi çıkarınca şekillendiriyor. Burada demokratlar, evrensel hukuk ilkelerinden yana tavır koyanlar, tarafsız ve bağımsız davranan yargıç ve savcılar ise en zayıf. Türk yargısı biraz önce bahsettiğim ideolojik yapılanmaya ve Türkiye siyasetine çok daha bağlı görünüyor. Yargı bağımsız olmadığı için de cinayetle ilgili resmin ortaya çıkabileceğini ben ummuyorum. Keşke beni yanıtacak adımlar atılsa ve resim, askeri, polis, bürokrasi, sivil ve siyasi boyutundaki bütün sorumluluklarla ortaya çıksa, tam bir yargılama olsa. Ama maalesef bir anlamda güçler kendi aralarında tepiniyor. Bu durum içinde yargıdan da benim pek umudum yok.

Av. Erdal Doğan kimdir?

Yaşamında Hrant Dink'in avukatlığını üstlenen Av. Erdal Doğan, cinayetin ardından da uzun süre açılan davayla ilgilendi. Doğan, Malatya'daki Zirve Yayınevi cinayetleriyle ilgili dava gibi insan haklarına ilişkin çok sayıda davada da mağdurların avukatlığını üstlendi.

Doğan'ın "Hitit Hukuku: Belleklerdeki 'Kayıp'" isimli bir de kitabı bulunuyor.

Kaynak: [Yeni Özgür Politika](#)